

## מראי מקומות- בבא בתרא קס"ו

הקרבן על דרך אשם תלוי, דמכפר על הספק, א"כ לכאור' תהי' חייבת להביא ה' קרבנות, ואפי' לפי דברינו אין ברור כ"כ למה פטורה, וצ"ע.

(ג) **אמר רשב"ג, המעון הזה וכו' ואין השאר עליה חובה- יש לעי', האם רשב"ג חולק על הת"ק מעיקר הדין, וס"ל דבאמת אין השאר עליה חובה, או דאמר כן רק משום יוקר הקניין. ע' ברשב"ם דמשמע דס"ל דרשב"ג מעיקר הדין אומר כן, וכן מבואר בתוס' (בפי' ראשון). אולם ע' ברש"י בכריתות (ח.) דכ' "אע"פ שהיקל על דברי תורה, עת לעשות לד' הוא, שאלמלי לא ימצאו יחדלו מלהביא אפי' אחד, ויאכלו בקדשים בטומאת הגוף". דהיינו, דמעיקר הדין מודה רשב"ג לת"ק דבאמת חייבת חמש, אלא דמשום עת לעשות לד' הקיל עליהם. ותמה השיטמ"ק בשם הרא"ש ע"ז, דלא יתכן דמטעם זה הוציא שקר מפיו ויקל על דברי תורה. ולכן כ' דעיקר הגירסא הוא כגירסת תוס' בשם ר"ת, דבאמת השאר עליה חובה, אלא דהנשים היו סוברים דאינם יכולים לאכול קדשים עד שהביאו כל החמש, ולכן היו יקרים, ולכן לימד להן דאין כולם מעכב אכילת קדשים, ורק הוי חוב דיכולין להביא לאחר זמן. וע"ע במגן אברהם (או"ח ריש סי' רמ"ב), דהביא מהצמח צדק דאם הגויים מייקרים השער של דגים, נכון לתקן שלא ליקח דגים, והביא רא' ממשנה זו דאשה וכו', דרשב"ג תיקן שלא יהיו צריכין להביא החמש חטאות. וע' במחצית השקל שם שהביא שכן ביאר רש"י בהסוגיא, וציין לעי' בתוס', וכוונתו לכאור' הוא דלפי תוס' אין רא' כלל מהמשנה שם, דלדבריו לא תיקן רשב"ג כלום שלא כדין (בין לפירוש ראשון בתוס' ובין לר"ת).**

(ד) **דלמא מיתרמי שם בין שלש אותיות, והוה לי' רובא דשמא- דייק תוס' מדברי הגמ' דמשום הך חששא פוסלין אפי' היכא דהשם אינו בר ג' אותיות, ותמה על זה, למה נגזור בכל מקום ומפסידו משום הך חששא דרובא דשמא. וע' בפרישה (חו"מ מ"ב, ט') שהביא מש"כ הרשב"ם, דכולי האי ודאי לא ילפינן מעליון, ששתי אותיות לא חיסר הסופר,**

(א) **א"ר אשי, רישא דכתב דינרי, סיפא דכתב דינרין- בביאור החילוק בין דינרי לדינרין, כ' הרשב"ם דדינרי משמע דינרי זהב, אבל דינרין סתם משמע של כסף. ולכאור' משמע דביאורו כמש"כ המאירי בשם יש גורסין, דהחילוק בין אם יש לו נו"ן או לא, היינו דהיכא דאין לו נו"ן, משמע שהוא ראוי להיות נסמך, ד"דינרי" היינו "דינרין של", וזה שייך טפי אצל זהב, דאין אדם רגיל אצל דינרי זהב כ"כ, וא"כ פורט ואומר דינר זהב, משא"כ דינרין בנו"ן, דמשמע סתם דינרין, דהיינו דינרי כסף. וע"ע בתוס' דכ' דדינרי משמע דוקא של זהב, אבל דינרין משמע בין של זהב ובין של כסף, וא"כ אמרי' דיש לו של כסף דוקא, משום דיד בעל השטר על התחתונה. וע"ע במאירי שהביא עוד ביאור דהחילוק הוא דאם אמר דינרין בחירק תחת הד', זה משמע דינרי זהב, אבל אם אמר דינרין בצירי תחת הד', זה משמע של כסף (ולכאור' צ"ל דבשטר גופא כתבו הנקודות תחת האותיות).**

(ב) **האשה שהיו עליה ספק חמש לידות ספק חמש זיבות, מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים, ואין השאר עליה חובה- פי' הרשב"ם, שבקושי התירו לה להביא חטאת העוף על הספק כדי לטהרה מספק טומאתה, משום דההיא חטאת אזלא לקבורה, וכיון דמטהרה בקרבן א', כדאי' בכריתות, דהוי דומה לאשה שחייבת בה' טבילות דבחד טבילה סגי, א"כ תו לא מייתי חטאת מספק להביאו לבית הפסול. והק' הקובץ שעורים (תרי"ד), למה צריך להא דאזלא לבית הפסול, תיפוק לי' דהו"ל ספק חולין בעזרה. והוכיח מזה דס"ל להרשב"ם כמש"כ רש"י בכריתות (כ"ו), דלא אסרה תורה אלא שחיטת חולין בעזרה, ולא מליקת חולין בעזרה [ואולי יש ליישב באור"א, דאי"ז חשיב חולין בעזרה, שהרי הדין הוא דחטאת בא על הספק, ואם חייב אפי' מספק, א"כ אי"ז חולין בעזרה כלל, דודאי חייב אפי' מספק. ומה שבקושי התירו היינו משום דאזלא לבית הפסול, דכיון דספק הוא, אינו נאכל, וא"כ אזלא לבית הפסול, ולכן לא התירו לה להביא עוד קרבנות. ולכאור' הקו"ש ס"ל דאין הביאור דחייב אפי' מספק, דהיינו לכפר על הספק, כמו אשם תלוי, אלא דמה שהוא ספק אינו פוסל הקרבן, והו"ל כמו דהתיר התורה אף על הצד שהוא חולין בעזרה, אבל בעצם הוי שפיר חולין בעזרה. ולכאור' נראה על דרך זה מהא דאינה מייכת להביא ה' חטאות משום הה' ספיקות, ואם הוי**

שיכול לפסוק הדין, ישאר אצל המוחזק  
והמע"ה [כ"ג בכוונתו, ע"ש].

וינתן הממון למי ששמו כך כמו שכ' בתחתון.  
וביאר הפרישה כוונת הרשב"ם, דכיון  
דפעמים הוי ב' אותיות רוב השם, דהיינו  
בשם של ג' אותיות, לכן נזהרין הסופרים בב'  
אותיות, ולכן אין למדין מהעליון אפי' היכא  
דהשם יש בו טפי מג' אותיות, דסכ"ס אין  
חוששין שטעה הסופר בזה. וכ' הפרישה  
דלפ"ז מיושב קו' תוס', דאין הביאור דגוזרין  
ב' אותיות בכל השמות אטו היכא שיש שם  
של ג' אותיות, אלא דזה הוי סיבה למה  
לעולם נזהרין הסופרים בב' אותיות.

(ה) **תיקו- כ' הרשב"ם** דהדין הוא דהמוציא  
מחבירו עליו הראי', ואע"ג דס"ל להרשב"ם  
דבעלמא קיי"ל כסומכוס, שאני הכא, דכיון  
דאין הדיינין יודעין איך לפסוק, אין יכולין  
להוציא ממון מא' מהן לעשות חלוקה, ולכן  
אמר' דהמע"ה. וע' **בנמוקי יוסף** (עז. בדפיו)  
דכ' דמה דפסקינן יחלוקו בעלמא, היינו  
משום דא"א לברר הדין. אבל כאן, רק  
הדיינים אין יודעים מהו האמת, אבל הבעלי  
דין שפיר יודעין אם קפל ואם ספל, וכיון  
שאין יודעין הדיינים איך לפסוק הדין,  
ממילא יחזיק כל א' בשלו [ומדבריו משמע דאי"ז כלל  
בדין ספיקא דדינא, אלא דהוי סברא מיוחדת בספק כזה, אבל בכל  
ספיקא דדינא אולי שפיר י"ל יחלוקו, אבל מדברי הרשב"ם מבואר  
דבכל ספיקא דדינא כן הוא].

**וע"ע בקובץ שעורים**  
(תרט"ז) דביאר שי' הרשב"ם, דאין כוונתו  
להמע"ה רגיל, אלא בעצם הוי הדין כל  
דאליה גבר, דאין ב"ד יכולין לפסוק כלום,  
וממילא כל א' מחזיק במה שבידו. ונפק"מ  
בזה דיהי' תפיסה מהני, דאפי' אם אמרי'  
בעלמא דהיכא דאמרי' המע"ה אין תפיסה  
מהני, מ"מ כאן תפיסה מהני, דהדין הוא  
דכדא"ג. אולם הניח דברי הרשב"ם בצ"ע,  
מהו באמת החילוק בין ספיקא דדינא ובין  
ספיקא דמעשה. וע' **בקונטה"ס** (א', א')  
שהביא **שתוס' בבכורות** (מח.) ג"כ כ'  
כהרשב"ם, והביא הסבר לזה מהש"ך (בספרו  
תקפו כהן סי' ו'), דספיקא דדינא מקרי טענת  
ברי, שהמוחזק יכול לטעון דמסתבר לו  
כהצד דפסק כמותו, ולכן בספיקא דדינא אין  
יכולין להוציאה מידו. והקונטה"ס עצמו  
ביאר דכל היכא דהחסרון הוא בחיק הדיין,  
דאינו יודע הדין על בוריו, אז צריך הוא  
למשוך ידיו, ויבא מי שלבו שלם בדין זה,  
והוא יפסוק הדין, ולכן כל זמן שאין מי